ปัจจัยที่สัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

FACTORS RELATED TO ORGANIZATION CLIMATE OF TAMBON HEALTH PROMOTING HOSPITAL AMONG HEALTH PERSONNEL, ROIET PROVINCE

อภิชาติ เชาวนปรีชาพร

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

3 , (2556
324925

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์ของ อภิชาติ เชาวนปรีชาพร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิภา มหารัชพงศ์)

.....กรรมการ
(นางศิริ วัฒนธีรางกูร)
วิทยาจารย์ชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

คณะสาธารณสุขศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2555

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้ทำการศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล อาจารย์ศิริ วัฒนธีรางกูร ดร.นิภา มหารัชพงศ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางการทำ และแก้ไขข้อบกพร่องในการศึกษา ตลอดจนคอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้ทำการศึกษามีการพัฒนาแนวคิด จนสามารถทำให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีและมีคุณค่า ผู้ทำการศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ทุกท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาให้มีคุณภาพ ขอขอบพระคุณท่านนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ท่านสาธารณสุขอำเภอทุกท่านในจังหวัดร้อยเอ็ด และ บุคลากรสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ดทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาตลอดจนเพื่อน ๆ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ทุกท่านที่คอยให้กำลังในการศึกษาทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

และท้ายสุดนี้ ผู้ทำการศึกษาขอกราบขอบพระคุณ และน้อมรำลึกถึงพระคุณของ คุณพ่อช่วง เชาวนปรีชาพร คุณแม่กอง เชาวนปรีชาพร ผู้ให้ชีวิตเลี้ยงดูจนเติบโตให้ความรัก ความอบอุ่นและอบรมสั่งสอนเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต ตลอดจนครอบครัวที่น่ารัก ภรรยาที่แสนดี ลูก ๆ ที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่ บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน

อภิชาติ เชาวนปรีชาพร

มิถุนายน 2555

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

53920907: ส.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)
คำสำคัญ : บรรยากาศองค์การ/ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ บุคลากรสาธารณสุข

อภิชาติ เชาวนปรีชาพร : ปัจจัยที่สัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของบุคลากรสาธารณสุข จังหวัดร้อยเอ็ด (FACTORS RELATED TO ORGANIZATION CLIMATE OF TAMBON HEALTH PROMOTING HOSPITAL AMONG HEALTH PERSONNEL, ROI-ET PROVINCE)
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ : รศ.ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล, Ph.D., 110 หน้า ปี พ.ศ. 2555

บรรยากาศองค์การมีผลกระทบต่อประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากรทั้งทางตรงและทางอ้อม บรรยากาศในการทำงานดีย่อมส่งผลให้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิผล การศึกษานี้จึงค้นหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรเป็นบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างบุคลากรสาธารณสุข 256 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ข้อมูลเก็บโดยการส่งแบบสอบถามให้บุคลากรสาธารณสุขตอบ วิเคราะห์ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การด้วยไคสแควร์และสหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรสาธารณสุขส่วนมากเป็นหญิง อายุเฉลี่ย 36 ปี (36 ± 8) มีสถานภาพสมรสคู่ รายได้ต่อเดือน 20,001-25,000 บาท 1 ใน 3 เป็นพยาบาลวิชาชีพ 1 ใน 4 เป็นผู้อำนวยการ ระยะเวลาปฏิบัติงานเฉลี่ย 7 ปี (7 ±7) ผ่านการฝึกอบรมด้านบริหารร้อยละ 22.7 บุคลากรสาธารณสุขเห็นว่า ผู้นำมีภาวะผู้นำสูงร้อยละ 53.5 การสื่อสารในองค์การสูงร้อยละ 54.7 ได้รับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ร้อยละ 60.2 มีค่านิยมในการทำงานร้อยละ 3.5 เกิดความพึงพอใจในงานร้อยละ 55.1 และมีบรรยากาศในการทำงานสูงร้อยละ 78.5 การดำรงตำแหน่งในงาน การเข้ารับการฝึกอบรมด้านการบริหาร ภาวะผู้นำ การสื่อสารในองค์การ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ค่านิยมในการทำงานและความพึงพอใจในงาน มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ ส่วนเพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ไม่มีความความสัมพันธ์กับบรรยากาศ ฉะนั้นจากผลการศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการองค์การโดยให้มีการจัดฝึกอบรมด้านบริหาร และจัดกิจกรรม อบรม เพื่อส่งเสริมความสามัคคีระหว่างผู้นำกับผู้ปฏิบัติปรับปรุงการสื่อสารในองค์การ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน สร้างค่านิยมในการทำงาน และสร้างความพึงพอใจในงาน ของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อให้มีบรรยากาศองค์การอยู่ระดับสูง จะทำให้ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิผล และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

53920907 : M.P.H. (PUBLIC HEALTH)
KEAWORD : ORGANIZATION CLIMATE/ TAMBON HEALTH PROMOTING HOSPITAL/ HEALTH PERSONNEL.
APICHAD CHOUVANAPREECHAPRON: FACTORS RELATED TO ORGANIZATION CLIMATE OF TAMBON HEALTH PROMOTING HOSPITAL AMONG HEALTH PERSONNEL, ROI-ET PROVINCE. ADVISOR: VASUTON TANVATANAKUL, Ph.D., 110 P. 2555.

Organization climate is impacted on productivity in the work of personnel both directly and indirectly.A good Organization climate will effect the personnel to be more productive work. This study there for, was to find out the factors related to organization climate of Tambon health promoting hospital among health personnel in Roi-et province.The sample consisted of 256 health personnel who there stratified random sampling.Data were collected by questionnaire analyzed by perrsonnel and analyzed by percentage,mean, standard deviation and determined factors by chi-square test and pearson correlation.

The finding showed that the most of health personel was female,average age 36 years (36 ± 8). Married in marital status, income to 20,001 – 25,000 Bahts/month , 1 in 3 was register nurse,1 in 4 was director, average experiences 7 years (7 ± 7),trained in the administration 22.7 percent. Health personnel was 53.5 percent the highest leadership,organization communication in the high 54.7 percent, achievement motivation received 60.2 percent, value in the workplace 3.4 percent, satisfaction in working 55.1 percent and organization climate in the high 78.5 percent. Positions in the work, trained in the administration, leadership, organizational communication,achievement motivation,values of work and job satisfaction is related to organization climate but gender, age, marital status, monthly income and duration of action not related to organization climate. According to the result of the study, there are suggestions of a seminar on organization administration and a seminar to promote the unity of the leaders and the officers, adjust organization communication, create work motivation, create values in organization, and create satisfaction in work among the personnel officers for high level in organization condition which allow to have efficient officers and highest performance.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
สมมติฐานของการศึกษา	3
กรอบแนวคิดในการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
ข้อจำกัดของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ	11
แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับจิตวิทยาในการทำงาน	21
แนวคิดเกี่ยวกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษา	43
รูปแบบการศึกษา	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	48
ขั้นตอนดำเนินการสร้างเครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
การพิทักษ์สิทธิ์ตัวอย่าง	54
4 ผลการศึกษา	55
ลักษณะทางประชากร	55
จิตวิทยาในการทำงาน	57
บรรยากาศองค์การโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	69
ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับบรรยากาศองค์การ	74
ความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิทยาในการทำงานกับบรรยากาศองค์การ	76
5. สรุป อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ	79
สรุปผลการศึกษา	80
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก	93
ภาคผนวก ข	108
ประวัติผู้ศึกษา	110

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คะแนนมาตรฐานที (T-score) ที่ใช้เป็นมาตรฐานคะแนนบ่งชี้บรรยากาศองค์การของ Halpin และCroft	16
2	กิจกรรมการให้บริการกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย	33
3	ข้อมูลจำนวนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวนบุคลากรสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งหมดแยกตามสัดส่วนประชากรรายอำเภอ	45
4	ข้อมูลจำนวนบุคลากรสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดร้อยเอ็ดแยกรายอำเภอและตำแหน่ง	46
5	ข้อมูลจำนวนกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดร้อยเอ็ด ตามสัดส่วนประชากรแยกรายอำเภอและตำแหน่งการปฏิบัติงาน	47
6	จำนวน และ ร้อยละ ของบุคลากรสาธารณสุข จำแนกตามลักษณะทางประชากร	56
7	ร้อยละ (จำนวน) ของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อภาวะผู้นำขององค์การ จำแนกเป็นรายข้อ	59
8	ร้อยละ (จำนวน) ของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อการสื่อสารในองค์การ จำแนกเป็นรายข้อ	61
9	ร้อยละ(จำนวน) ของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ขององค์การจำแนกเป็นรายข้อ	63
10	ร้อยละ(จำนวน)ของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อค่านิยมในการทำงานขององค์การจำแนกเป็นรายข้อ	65
11	ร้อยละ(จำนวน)ของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อความพึงพอใจในงานขององค์การจำแนกรายข้อ	67

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

12 ร้อยละ(จำนวน)ของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อจิตวิทยาในการทำงานขององค์การ จำแนกเป็นรายด้าน..... 69

13 ร้อยละ(จำนวน)ของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อบรรยากาศองค์การจำแนกเป็น รายข้อ..... 71

14 ร้อยละ(จำนวน)ของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อบรรยากาศองค์การ จำแนกเป็น รายมิติ..... 74

15 ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ และระยะเวลาการ ปฏิบัติงาน กับบรรยากาศองค์การ โดยรวมและรายมิติ..... 75

16 จำนวน ร้อยละ และค่าไคว์สแควร์ ของลักษณะทางประชากรกับบรรยากาศ องค์การ..... 76

17 ความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิทยาในการทำงานได้แก่ ภาวะผู้นำ การสื่อสารใน องค์การ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ค่านิยมในการทำงาน และความพึงพอใจในงาน กับ บรรยากาศองค์การ โดยรวมและแยกรายมิติ..... 78

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University